

Handläggare
Fanny Eklund
Telefon: 08-508 08 516

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024 för Kungsholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förslaget till underlag för budget 2022 med inriktning för 2023 och 2024 och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	4
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	5
2 Nämndens verksamhetsområde.....	5
2.1 Förskoleverksamhet.....	10
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	12
2.3 Äldreomsorg.....	14
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	16
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	17
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	19
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	21
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	21
2.9 Övrigt.....	22
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	24
3.1 Drift.....	24
3.2 Investeringar.....	27
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	28
4 Lokalförsörjningsplan.....	28
4.1 Inledning.....	28
4.2 Pedagogisk verksamhet.....	28
4.2.1 Nuläge 31 januari 2021.....	28
4.2.2 Planering av lokaler för år 2022-2031 (första planeringsperioden).....	29
4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden).....	30
4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola.....	30
4.3 Annan kommunal verksamhet.....	30
4.3.1 Nuläge 31 januari 2021.....	30
4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	30
4.4 Övrigt.....	31
4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	31
4.4.2 Samverkan.....	31

4.4.3	Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	31
4.4.4	Särskild redovisning av vissa lokalprojekt.....	31
5	Övriga redovisningar.....	31

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga Fokusområden näringslivspolicy Kungsholmen

Bilaga 2: Bilaga Redovisning av klimatinvesteringar 2022-2024

Bilaga 3: Blankettset SDN082022-2024

Bilaga 4: 708_LFP2021_Kungsholmen

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

I Underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024 ska nämnden beskriva de kommande årens utveckling samt konsekvenserna för staden. Förvaltningen befinner sig fortfarande i en hantering av coronapandemin som präglat förvaltningens verksamheter under 2020 och även 2021. Lärdomar och erfarenheter från krishanteringen kommer att tas tillvara och konsekvenserna av pandemin kommer att märkas av under kommande år.

Nedan presenteras nämndens övergripande strategiska satsningar för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under kommande tre år. Kärnverksamheternas redogörelse, analys och prioriteringar presenteras under 2.1 - 2.8.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- Öka likvärdigheten mellan förskolorna
- Utveckla arbetet med dokumentation av varje barns lärande
- Utveckla och stärka lekens betydelse i utbildningen
- Förstärka uppsökande och social verksamhet för att öka möjlighet till samvaro, delaktighet och psykisk hälsa hos äldre.
- Utveckla samverkan med Region Stockholm för att säkra den enskildes rätt till en samordnad individuell planering av vård och omsorg bland äldre samt personer med komplexa vårdbehov
- Utveckla arbetet med att motverka alkoholmissbruk bland äldre.
- Öka äldres nöjdhet med mat och måltider, förbättra nutritionen och minska nattfastan.
- Undersöka möjligheterna att göra skolsociala team till en permanent insats
- Motivera våldsutövare till att ta emot stöd för att minska våldet i nära relation
- Utökade insatser till personer i osäkra boendeförhållanden och i det vräkningsförebyggande arbetet
- Öka användande av olika digitala verktyg och välfärdsteknik inom den dagliga verksamheten
- Utveckla arbets sätt för att arbetslösa personer som uppstår försörjningsstöd till följd av Covid-19 får snabba och effektiva insatser och bidragstiden blir kort.
- Ge stöd till dem som erbjudits ett Stockholmsjobb eller en OSA-anställning att komma vidare till annan anställningsform.
- Fortsätta prioritera satsning på feriarbeten till ungdomar med funktionsnedsättningar
- Öka samverkan med andra förvaltningar i strategiska park- och stadsmiljöfrågor, exempelvis med trafikkontoret kring gatugröna ytor.
- Tillskapa nya parkytor, genom att exempelvis omvandla hårdgjorda ytor som inte används till park, som görs tillgängliga för allmänheten genom samverkan med andra förvaltningar och aktörer i staden.
- Fortsätta identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och genomföra åtgärder för att motverka detta.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- Utveckla samarbetet med företagare och civilsamhället
- Utveckla ett familjecentrerat arbets sätt

- Se över öppna förskolans organisation för att ge fler vårdnadshavare tillgång till verksamheten
- Förstärka parklekarnas arbete med barns rättigheter och inkludering utifrån HBTQI perspektivet
- Synliggöra och förstärka ekosystemtjänster, som innebär att vegetationen fångar upp och renar dagvatten, förbättrar stadsluften, stödjer pollinering med mera, samt biologisk mångfald i parker och grönområden.
- Genomföra klimatanpassningar i parkerna för att de ska kunna ta hand om ökad nederbörd samt öka motståndskraften för ett torrare klimat.
- Utveckla arbetet i förskoleköken kring miljö, mat, organisation och bemanning.
- Fortsatt arbete med kemikaliesmart förskola i enlighet med Vägledning för Kemikaliesmart förskola.
- Kartlägga förvaltningens lokaler ur ett energiperspektiv i syfte att minska energiförbrukningen, och planera för energieffektiviserande insatser.
- Samverka med Fastighetskontoret och verka för att alla avtal som nytecknas eller omförhandlas med FSK sker enligt mallen för Gröna hyresavtal.
- Inventera lokaler och verksamheter ur ett klimatanpassningsperspektiv i enlighet med stadens handlingsplan för klimatanpassning.
- Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för ev. skyfall och värmeböljor för nämndens verksamheter.
- Beakta klimatanpassningsperspektivet i ombyggnad av verksamhetens lokaler.
- Vidare utreda, inför investering, möjligheterna att utöka användningen av elcyklar samt också möjligheten att introducera elmoped.

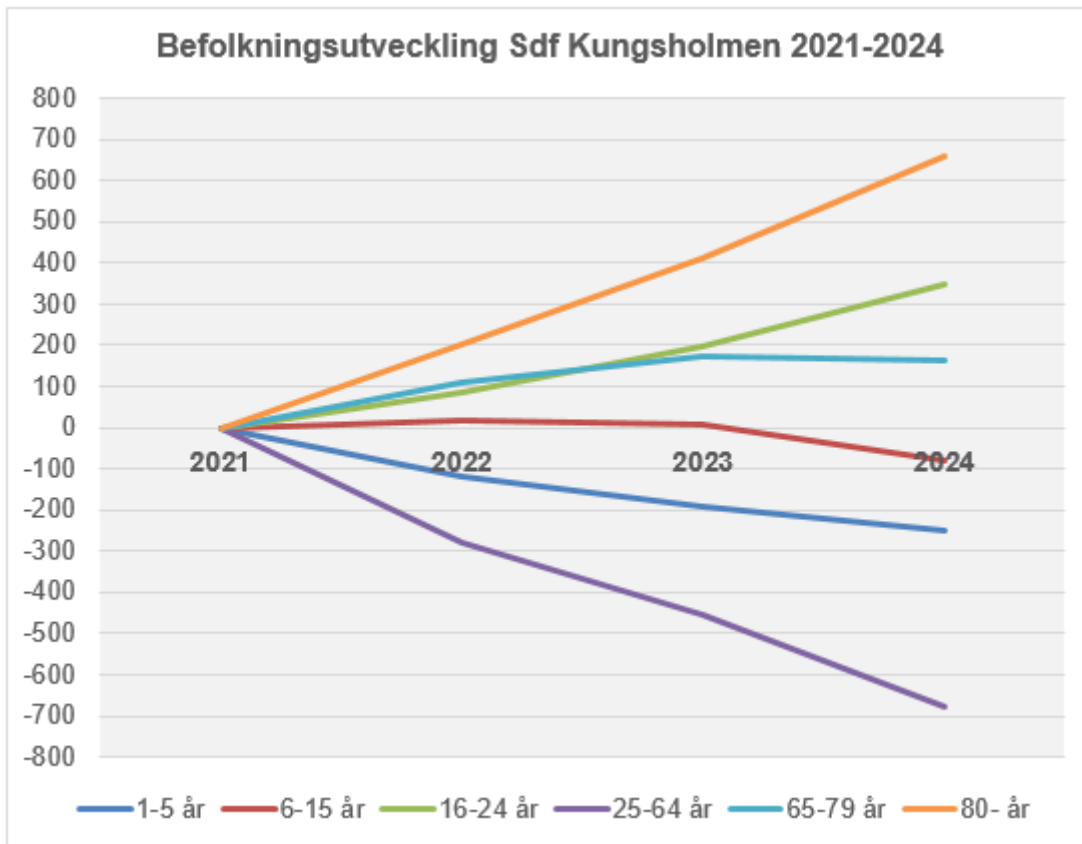
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- Utveckla chefers och rektorers ledarskap
- Fortsätta arbetet utifrån stadens handlingsplaner för socialsekreterare och biståndshandläggare, förskollärare och barnskötare för att behålla medarbetare
- Strategiska insatser för att minska sjukfrånvaron
- Genomföra åtgärder i kompetensförsörjningsplanen
- Effektivisera lokalutnyttjandet och anpassa det utifrån minskning eller ökning av förskolebarn i olika delområden
- Utöka öppenvården i egen regi för att minska de externa placeringarna.
- Analys och åtgärder för de verksamhetsområden som står inför ekonomisk utmaning
- Ta fram arbetssätt som skapar förutsättningar för innovations- och förnyelsearbete

2 Nämndens verksamhetsområde

Demografi och befolkningsprognos

Enligt 2020 års befolkningsprognos beräknas antalet personer öka till drygt 71 450 år 2024 inom Kungsholmens stadsdelsområde. Antalet personer över 80 beräknas öka med cirka 660 personer under prognosperioden. Även åldersgruppen 16-24 ökar med ca 350 personer, medan man ser en minskning i åldersgruppen 1-5 år med drygt 250 barn under 2022-2024. Från och med 2024 ökar den totala befolkningen inom stadsdelsområdet årligen och prognostiseras till runt 75 500 år 2029.

Källa: Sweco AB, Befolkningsprognos år 2020

Prognosen motsvarar de samhällsutmaningar som finns i stort där färre i arbetsför ålder ska försörja fler. Som innerstadsdel står stadsdelen även för andra utmaningar med ökad tendens till utflytt av barnfamiljer. Samtidigt kommer planering av nya bostadsområden under planperioden och framåt att bidra till en ökad inflytt. Närmare planering av konsekvenserna av utvecklingen samt hur förvaltningen arbetar för att bidra till att uppnå målen enligt Agenda 2030 beskrivs under respektive verksamhetsområde.

Trygghet och tillgänglighet

För att skapa ett tryggare Stockholm är det viktigt att förvaltningen samverkar över staden och lyfter in olika perspektiv. Stockholms stads trygghetsprogram ska implementeras under planperioden och förvaltningens chefer har ansvar för att säkerställa att programmets innehåll omsätts till handling och utveckling. Trygghets- och säkerhetsarbetet bidrar främst till att uppfylla mål 11: Hållbara städer och samhällen och mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Att öka invånarnas upplevelse av trygghet är ett prioriterat område. En stor del av det brottsförebyggande arbetet sker i samverkan med föreningslivet, polisen, ordningsvakter, andra myndigheter och civilsamhället. Det offentliga rummet är demokratiska mötesplatser där alla ska kunna ta del av stadsdelsområdets information och utbud oavsett funktionsförmåga. Då gruppen äldre personer över 80 år förväntas öka inom stadsdelsområdet under de kommande åren kommer förbättrad tillgänglighet utgöra en viktig del vid planering av nya parker och vid genomförandet av åtgärder i den befintliga miljön.

Stadsdelsförvaltningen samarbetar med trafikkontoret i arbetet med att genomföra trygghetsåtgärder i parkerna, exempelvis förbättrad belysning och slyröjning.

Stockholmsenkäten visar på en uppåtgående trend, eller alltför höga nivåer, vad gäller bruk av alkohol, narkotika och tobak bland ungdomar på Kungsholmen. Sociala preventiva insatser handlar bland annat om att fortsätta samverkan mellan socialtjänst, skola, polis (SSP) för att skapa gemensamma lägesbilder och samhandla kring prevention i skolan. Vårdnadshavarna har stor betydelse i det förebyggande arbetet med barn och unga och förvaltningen ser idag en stor efterfrågan på föräldrastödsutbildningar. Under planperioden är ett uppdrag att tillgängliggöra föräldrastödet, exempelvis genom digitala lösningar, så fler familjer får ta del av det.

Förekomsten av våldsbejakande extremism är låg på Kungsholmen. Kompetensen kring att upptäcka tecken på radikaliserings och förekomst av våldsbejakande extremism ökar i staden men fortsatt utbildning kring fenomen och miljöer krävs inom förvaltningen.

Säkerhet

Krishanteringen utifrån covid-19 pågår fortsatt. Hanteringen utvärderas löpande för att skapa ett lärande och på sikt kunna tillvarata erfarenheter och lärdomar för att verksamheterna ska bli mer robusta i framtiden. Planerade åtgärder under planperioden är således att ge utrymme för erfarenhetsåterkoppling utifrån de slutsatser, lärdomar och rekommendationer som framkommer i de utvärderingar som genomförs. Här fyller såväl förvaltningens egna utvärderingar som staden och utvärderingskansliet en viktig funktion för att stötta förvaltningarna i att tillvara ta erfarenheterna.

Frågan om civilt försvar är fortsatt högt prioriterad i staden. Arbetet handlar till stor del om att öka kunskap och förståelse för vad som behöver göras i händelse av höjd beredskap eller krig för att nå målet att skydda civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och lämna stöd till Försvarsmakten. Stadens mål om att nämnderna ska utveckla de mest prioriterade delarna av sin verksamhet är vägledande och handlar till stor del om att kunna säkerställa en robust verksamhet och kunna fortsätta utan avbrott även om samhället utsätts för mycket svåra påfrestningar. Förvaltningen önskar för detta en fortsatt samverkan inom staden, utbildning och vägledning i arbetet med civilt försvar och med särskilt fokus på samsyn kring samverkansfrågor.

Arbetet med informationssäkerheten syftar till att skapa förutsättningar för att ändamålsenligt och effektivt nå stadens mål om trygg, effektiv och modern storstad för stadens invånare, företagare och besökare. Förvaltningens arbete kommer fortsätta för att integrera informationssäkerheten som en del av den ordinarie verksamheten. Stadsledningskontorets material för vägledning och stöd behöver bli en självklar del i verksamheternas löpande arbete. Under planperioden fastställs styrande dokument som ersätter nuvarande riktlinjer. Dessa behöver implementeras för att bidra till ökad kompetens och förståelse. En samlad aktiv styrning är avgörande för att ha ett robust dataskydd och säkerhetstänk i alla verksamheterna. Förvaltningen efterfrågar ett aktivt stöd från staden centralt med styrning och uppföljning.

Vägen till arbete och egen försörjning

Kungsholmen har en låg andel hushåll med ekonomiskt bistånd i jämförelse med andra stadsdelsförvaltningar. De strategiska prioriteringarna under planperioden innefattar att lindra de ekonomiska effekterna av pandemin och att erbjuda tidigt stöd till de som söker stöd på

grund av arbetslöshet. Förvaltningen fortsätter att stödja människor som står långt ifrån arbetsmarknaden genom samverkan med stadens Jobbtorg och genom att fortsätta erbjuda OSA anställningar (*offentligt skyddat arbete*) och Stockholmsjobb. Närmare beskrivning om planerade och prioriterade åtgärder beskrivs under 2.7 och 2.8

Näringslivsfrämjande arbete och näringslivssamverkan

Under planperioden fortsätter förvaltningen att träffa de lokala företagarföreningarna för att informera om och samverka kring aktuella näringslivsrelaterade frågor. Arbetet utgår från stadens näringslivspolicy och sker i samverkan med Stockholm Business Region AB. Förvaltningens åtgärder inriktas på att förenkla för företagen och öka tryggheten i stadsdelsområdet. För att underlätta för företagandet arrangerar förvaltningen informationsmöten om pågående och planerade byggprojekt i stadsdelsområdet. Där ges de berörda företagarföreningarna en möjlighet att diskutera frågor direkt med representanter från trafikkontoret, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Förvaltningens kontaktperson för näringslivsfrågor är företagets väg in i förvaltningen. Kontaktpersonen vägleder och hjälper företagare i kontakten med stadens olika funktioner. Förvaltningen och Kungsholmens företagarföreningar samverkar också inom ramen för trygghets- och säkerhetsrådet samt kring platssamverkan. Nämnden samverkar också med akademien och ett stort antal studenter får verksamhetsförlagd praktik i förvaltningens olika verksamheter.

Kompetensförsörjning, med särskilt fokus på ledarskap, hälsa, medarbetarnas kompetens samt eventuella omställningsbehov

Förvaltningen har 1 102 tillsvidareanställda medarbetare. Under 2021 kommer 120 av dessa att bli 62 år eller äldre, vilket innebär att cirka 11 procent kommer att gå i pension under den kommande 6-års perioden. Under planperioden behöver förvaltningen fokusera på det långsiktiga och strategiska kompetensförsörjningsarbetet. Förvaltningen behöver vara en attraktiv arbetsgivare för att behålla och rekrytera medarbetare med rätt kompetens samtidigt som anpassningar till ett minskat behov av vissa yrkesgrupper behöver genomföras. Förvaltningens strategiska kompetensförsörjningsplan kommer att vara vägledande i detta arbete. Personalrörligheten varierar över åren, det har tidigare funnits ett stadigvarande behov av att rekrytera men det har nu vänt inom flera verksamhetsområden. Fokus under planperioden kommer således att handla om åtgärder för att behålla medarbetare.

Sjukfrånvaron har ökat under pandemin och prognosen för sjukfrånvaron är svårbedömd då vi inte vet hur pandemin kommer att utvecklas framöver. Under våren 2021 genomförs en särskild analys för att hitta en närmare förklaring på varför sjukfrånvaron i förvaltningen ligger högt jämfört med andra stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen kommer att fortsätta att ha ett särskilt fokus på att minska de längre sjukskrivningarna men även på att minska den totala sjukfrånvaron med stöd av avdelningsspecifika handlingsplaner. Ohälsan finns främst inom förvaltningens utförarverksamheter och bland befattningar så som barnskötare, förskollärare, undersköterskor och vårdare.

Under planperioden prioriteras arbetet med att förbättra arbetsmiljön och att skapa innovativa och utvecklande miljöer. För att stärka och utveckla arbetsmiljön är handlingsplanerna för barnskötare, förskollärare, socialsekreterare och biståndshandläggare fortsatt viktiga. Förvaltningen fortsätter samverka mellan HR-funktionerna i innerstadsdelarna och möjliggör på så sätt ett effektivare arbete där förvaltningarna dels kan utbyta erfarenheter och kunskap

och dels erbjuda ett bättre stöd till chefer till exempel genom gemensamma chefsutbildningar. Allt arbete går i linje med stadens personalpolicy som i sin tur går i linje med mål 5: Jämställdhet mål, 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, samt mål 10: Minskad ojämlikhet i Agenda 2030.

Effektiv lokalförsörjning

Översyn av lokalbeståndet med hänsyn till verksamheternas behov och geografiska samt ekonomiska behov sker kontinuerligt. Vid minskande behov av mer varaktig karaktär avvecklas lokaler baserat på funktionalitet och lokalkostnad. Inom stadsdelsområdet planeras för byggnationen av nya bostäder i Stadshagen, Kristineberg och på Lilla Essingen. För att säkra tillgången och möta behoven av nya förskolor samarbetar förvaltningen med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret redan när markanvisning sker och när exploateringsavtal skrivs med olika byggherrar. Utvecklingen i dessa områden följs noggrant och i nära samarbete med andra förvaltningar.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetsätt

Under pandemin har chefer och rektorer ställts inför stora och komplexa utmaningar kopplat till ledarskap. En effekt är att cheferna i högre grad än tidigare hittat innovativa och mer flexibla lösningar genom nya arbetsätt och samarbetsformer över avdelningsgränser för att effektivisera och stödja varandra. Detta är en positiv utveckling som behöver tas tillvara och utvecklas än mer under planperioden.

För att kunna möta flertalet av de välfärdsutmaningar som väntar de närmaste åren behöver förvaltningen och staden fortsätta att prioritera och uppmuntra innovativa lösningar. För att uppnå flera av målen enligt Agenda 2030 behöver innovationer ses som ett viktigt verktyg. Förvaltningen ska bidra till detta genom att uppmuntra och stödja en innovativ kultur. Stadens nya kvalitetsutvecklingsprogram, som även fokuserar på innovations- och digitaliseringsarbete, kommer att implementeras under planperioden.

Den digitala utvecklingen har under pandemin intensifierats och användningen av digitala verktyg har ökat. Detta har bidragit till en ökad tillgänglighet gentemot våra medborgare och brukare, en efterfrågan som troligen kommer att finnas kvar även när vi åter kan träffas fysiskt och som förvaltningen och staden behöver kunna bemöta. Ett exempel är den stora efterfrågan på föräldrastödsutbildningar på Kungsholmen. Minskade möjligheter till fysiska träffar under pandemin har begränsat förvaltningens möjlighet att genomföra dem.

Förvaltningen anser att det finns god kunskap och kapacitet för att kunna genomföra föräldrastödsutbildningar digitalt, dock saknas en teknisk plattform för detta. Ett önskemål från förvaltningen är att ta fram en stadsgemensam och central plattform för att på sikt kunna erbjuda föräldrastödsutbildningar även digitalt och på så sätt nå fler föräldrar.

Stadens projekt modernisering av sociala system som avsåg att utveckla ett nytt verksamhetssystem inom socialtjänst, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård har tagit en ny riktning. Den nya inriktningen avser att modernisera det nuvarande sociala systemen som används inom verksamheterna. Förvaltningen behöver fortsatt följa utvecklingen utifrån den nya projektplanen, ta tillvara erfarenheterna och utmaningarna som uppmärksammas under projekttiden, samt fortsatt arbeta för att modernisera arbetssätten inom socialtjänst och äldreomsorg.

Klimat och miljö

Förvaltningen bidrar i arbetet med att göra Stockholm till en miljö- och klimatsmart stad

genom bland annat energieffektiviserade insatser i förvaltningens lokaler, ökat användande av miljövänliga transporter och minskat matavfall i nämndens verksamheter. Den lokala miljö- och klimathandlingsplanen, som sträcker sig till och med år 2023, kommer att vara styrande i detta arbete under planperioden. För att möta kommande klimatförändringar och en alltmer intensiv nederbörd blir det viktigt att öka parkernas kapacitet att omhänderta dagvatten. Förvaltningen fortsätter att öka kunskapen om växtmaterial som är motståndskraftig mot torka. Prioriterade satsningar under planperioden framgår under punkterna 2.6 och 2.9.

Jämställdhet och barnrättsperspektiv

Förvaltningen följer upp och analyserar könsuppdelad statistik samt utgår från analysen vid val av åtgärder och fortsatt utvecklingsarbete. För att uppnå mål 5: jämställdhet och mål 10: minskad ojämlikhet i Agenda 2030 behöver förvaltningen fortsatt arbeta med förebyggande insatser och normkritik. Förvaltningen kommer under planperioden att fortsätta arbeta för att öka upplevelsen av trygghet i stadsmiljön. Medborgardialog genomförs vid exempelvis upprustning i parker för att samla in synpunkter från olika målgrupper. För att motverka att mäns våld mot kvinnor uppstår behöver förvaltningens förebyggande arbete fortsätta genom att öka kunskapen om normer och maskulinitet.

Barnkonventionen har blivit lag och under planperioden kommer implementeringen av konventionen att följas upp i de verksamheter som berörs. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras inför alla beslut som berör barn direkt eller indirekt, på individ- och gruppnivå. En prioriterad grupp att hjälpa ut i försörjning är barnfamiljer. Detta för att undvika att barn lever i fattigdom och för att möjliggöra att barn ska ha jämlika uppväxtvillkor. Att barnkonventionen har blivit lag innebär att barn får ett starkare skydd juridiskt. Förvaltningen har ett stort fokus på att öka barns delaktighet och inflytande i myndighetsutövningen. Som stöd i arbetet med att stärka barns rättigheter används stadens program för barns rättigheter och inflytande.

2.1 Förskoleverksamhet

Barn 1-5 år	2021	2024	2029
Totalt	3500	3248	3651
Kommunal regi	1750	1624	1826
Fristående	1750	1625	1825

Antalet förskolebarn kommer att minska fram till år 2024 för att därefter öka. Ökningen kommer framförallt vara i stadsutvecklingsområden inom stadsdelen där det byggs många nya bostäder.

Förskolans uppdrag handlar om att skapa de bästa förutsättningar för att ge alla barn en god omsorg och möjlighet till undervisning och lärande i en trygg miljö. Det ligger i linje med mål 4: God utbildning för alla i Agenda 2030.

Samarbetet, kommunikationen och organisationen i vardagsarbetet är avgörande för en hög kvalitet på förskolorna. Förvaltningen ser att förskolor som har en lägre kvalitet har brister i vardagsarbetet som bland annat beror på en hög personalomsättning, hög sjukfrånvaro och ledarskapet. Förvaltningen kommer därför att genomföra riktade insatser för förskolor med

lägre resultat under planperioden för att nå en större likvärdighet.

För att öka likvärdighet och kvalitet fortsätter förskolorna att arbeta med kompetensutveckling, kollegialt lärande och i gemensamma nätverk. Sedan ett år tillbaka arbetar förskolorna med att dokumentera barnens lärande i planering och bedömning i Skolplattformen. Det ger rektorerna bra möjligheter att kontinuerligt följa och återkoppla arbetslagens arbete med lärloggar. Förvaltningen ser att arbetet med att dokumentera och synliggöra barnens lärande är ett utvecklingsområde under planperioden.

De kommunala förskolorna på Kungsholmen har en god kvalitet vilket bekräftas i förskoleundersökningen, medarbetarenkäten och andra uppföljningar. Det finns dock skillnader i kvaliteten mellan förskolorna men variationen har minskat de senaste åren.

Förvaltningen har under det senaste året utvecklat förskolornas ledningsorganisation med ett mer verksamhetsnära ledarskap för att öka kvaliteten och förbättra arbetsmiljön.

Förvaltningen ser ett behov av att utveckla ledarskapet inom de olika enheterna på ett mer formativt sätt under planperioden. Det innebär att utvecklingsinsatser och stöd anpassas utifrån respektive ledningsgrupps behov och utmaningar.

Fördjupningsarbetet kring lek kommer att fortsätta under planperioden tillsammans med Södertörns högskola och Stockholms universitet. Arbetet med rörelse och fysiska aktiviteter för barnen kommer också att utvecklas.

Förskolorna har under det senaste året utvecklat nya och mer likvärdiga kommunikationskanaler till vårdnadshavarna via Skolplattformen. Det finns en potential att utveckla arbetet med Skolplattformens system ytterligare under planperioden.

Marknadsföringen av de kommunala förskolorna och kommunikationen med vårdnadshavarna kommer att vara ett prioriterat område under planperioden för att få nya barn till verksamheten när barnantalet i stadsdelen minskar.

Under planperioden kommer förvaltningen och förskolorna att arbeta för att få ut en större effekt av de digitala system som staden infört de senaste åren. Tekniska svårigheter vid införandet av GS:IT 2.0 och att Skolplattformens system inte är anpassade till förskolornas behov har lett till en längre implementeringsperiod. Under planperioden kommer arbetet med de digitala verktygen att förstärkas för att omsätta dem till en högre kvalitet för barn och vårdnadshavare. Förvaltningen ser ett behov av att staden initierar en dialog om framtida upphandling av de system som finns i Skolplattformen och vad som kan bli mer specifikt utifrån förskolornas behov.

Kompetensförsörjning

Förskolorna kommer inte ha samma behov av att anställa nya förskollärare och barnskötare som tidigare under planperioden. Det beror dels på att förskolor kommer att avvecklas och dels på att förskolorna når upp till kommunfullmäktiges mål för andelen förskollärare eftersom målvärdet sänkts. Förvaltningen ser att utvecklingen är liknande inom de andra stadsdelsförvaltningarna vilket innebär att personalrörlighet minskar inom staden och att det gynnar kontinuiteten för barnen.

Den pågående pandemin, ett minskat barnantal och lägre målvärde för andelen förskollärare kommer troligen göra att rekryteringsbehovet av förskollärare kommer vara fortsatt relativt lågt under planperioden. Ett minskat rekryteringsbehov kommer förmodligen bidra till en inbromsning av den löneutveckling som förskollärarna haft de senaste tio åren. För att

ytterligare bidra till minskad personalomsättning är det viktigt att åtgärder för att utveckla och behålla medarbetare genomförs. Fram till 2024 minskar barnantalet med cirka 200 barn. Det innebär ett minskat personalbehov med cirka 40 helårsanställningar.

Förvaltningen ser inte ett lika stort behov som tidigare att utbilda barnskötare till förskollärare utifrån den utveckling som beskrivs ovan. Däremot finns det fortfarande ett behov av att ge tillsvidareanställda barnskötare en pedagogisk grundutbildning under de kommande åren. Förvaltningen har sökt och beviljats stöd från Omställningsfonden inom Sveriges Kommuner och Regioner för att höja medarbetarnas kompetens inom språk, digitala verktyg och förskollärarnas särskilda ansvar för att leda undervisningen samt utveckla ledarskapet hos rektorerna. Förvaltningen kommer att fortsätta dessa satsningar under planperioden för att öka medarbetares och chefers kompetens.

Sjukfrånvaron har ökat under de senaste åren och förvaltningen kommer att behöva prioritera arbetet med sjukfrånvaron under planperioden. Detta kommer att ske genom en strukturerad uppföljning med rektorerna, riktade insatser och en uppföljning av hur enheterna arbetar med rehabiliteringsprocessen, till exempel hälsosamtal.

Med utgångspunkt från handlingsplanen för barnskötare och förskollärares arbetssituation arbetar förvaltningen vidare för att ge medarbetarna bättre förutsättningar.

Prioriteringar

- Öka likvärdigheten mellan förskolorna
- Utveckla arbetet med dokumentation av varje barns lärande
- Utveckla arbetet med rörelse
- Utveckla och stärka lekens betydelse i utbildningen
- Behålla förskollärare och barnskötare och utveckla deras kompetens
- Utveckla arbetet med digitala verktyg i det pedagogiska arbetet och för att underlätta administration och dokumentation
- Utveckla rektorernas ledarskap
- Förstärka och utveckla kommunikationen med vårdnadshavarna
- Effektivisera lokalutnyttjandet och anpassa det utifrån minskning eller ökning av förskolebarn i olika delområden
- Utveckla arbetet i förskoleköken kring miljö, mat, organisation och bemanning
- Minska sjukfrånvaron

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Tidiga sociala insatser och stöd i föräldraskapet har avgörande betydelse för ett barns utveckling. En meningsfull fritid är en viktig skyddsfaktor för barn och unga i syfte att motverka utanförskap och förebygga kriminalitet, vilket är i linje med Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling genom mål 3: god hälsa och välbefinnande, mål 5: jämställdhet samt mål 10: minskad ojämlikhet.

Öppen förskola och parklekar

Förvaltningen erbjuder två öppna förskolor i egen regi. De öppna förskolorna är viktiga mötesplatser för hemmavarande vårdnadshavare och deras barn som inte börjat på förskola. Förvaltningen kommer att se över öppna förskolans organisation för att ge fler vårdnadshavare tillgång till verksamheten och fortsätta samarbetet kring förebyggande

föräldraskapsstöd med socialtjänsten.

De två parklekarna i Kronobergsparken och Rålambshovsparken är viktiga och välbesökta verksamheter som vänder sig till barn, skolungdomar och vårdnadshavare. Parkleken erbjuder barn och unga stimulerande aktiviteter, lek och tar tillvara på barn och ungas intresse för utomhusaktiviteter och lust att röra sig. Under planperioden kommer parklekarna att förstärka arbetet med barns rättigheter och inkludering utifrån HBTQI-perspektivet.

Fritidsgård och social prevention

Förvaltningen har en fritidsgård, Kuggen, som behöver anpassas och möta behoven bland unga. Förvaltningen behöver särskilt anpassa innehållet i verksamheten så att den blir tillgänglig för barn och ungdomar med funktionsvariationer. Förvaltningen ser ett framtida ökat behov av fritidsaktiviteter för barn och unga, detta i kombination med små ekonomiska resurser i verksamheten kommer att innebära att samverka med andra förvaltningar, föreningar och civilsamhället blir centralt.

Utifrån nya digitala arbetssätt som tagits fram i och med den pågående pandemin och vetenskapen om att unga tillbringar mycket tid framför sina datorer finns en ambition om att undersöka möjligheterna till att erbjuda ungdomar fritidsaktiviteter genom digitala lösningar. Denna skulle kunna nå fler och andra barn och ungdomar än de som i dag tar del av stadens fritidsverksamheter.

Den psykiska ohälsan bland unga fortsätter att öka, vilket är ett bekymmer. Utökad samverkan med skolan och ungdomsmottagningen är central för att kunna stödja dessa ungdomar. Det förebyggande arbetet sker idag i skolan i form av olika typer av utbildningsserier, bland annat Respekt och självrespekt (ROS) och information om alkohol och droger. Resultat från senaste stockholmsenkäten visar också att användningen av alkohol och tobak är högre i innerstadsstadsdelarna än genomsnittet i Stockholms stad. Även användningen av cannabis är ett problem. Förvaltningen ska fortsätta att erbjuda skolorna att ta del av föreläsning om cannabis samt att erbjuda stöd till skolorna i form av utbildningsmaterialet Koll på cannabis. Det preventiva arbetet enligt stadens program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) blir viktigt för alla verksamhetsområden i förvaltningen och i enlighet med Agenda 2030, mål 3: God hälsa och välbefinnande.

Vårdnadshavarna har stor betydelse i det förebyggande arbetet med barn och unga. Föräldrastöd där föräldrar får verktyg i att stärka banden och relationen med sina barn, är en metod som förväntas stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer. Förvaltningen ser fortsatt att ett familjecentrerat arbetssätt är viktigt och så även att tillgängliggöra information och stöd för föräldrar. Välutvecklade preventiva insatser ska genom att stärka föräldrarna i sitt föräldraskap bidra till att på sikt minska antalet familjer som behöver ha kontakt med socialtjänsten.

Prioriteringar

- Utveckla ett familjecentrerat arbetssätt
- Utveckla fritidsgården Kuggens verksamhet
- Se över öppna förskolans organisation för att ge fler vårdnadshavare tillgång till verksamheten
- Förstärka parklekarnas arbete med barns rättigheter och inkludering utifrån HBTQI perspektivet

2.3 Äldreomsorg

Ålder	2021	2024	2029
65-84	10 922	11 626	12 681
85-	1 429	1 545	2 134
Totalt	12 351	13 171	14 815

Befolkningsprognosen för Kungsholmens stadsdelsområde visar att antalet äldre förväntas öka med 820 personer fram till och med år 2024. Ökningen fortsätter fram till 2029 och därmed även andelen äldre som kommer att behöva olika insatser från äldreomsorgen. Prognosen ska dock läsas med försiktighet då det under pandemin har varit en lägre efterfrågan på insatser än beräknat. Det är i nuläget svårt att bedöma huruvida detta kommer att öka eller minska även efter pandemin. Förvaltningen bevakar utvecklingen.

Under planperioden kommer en ny och omarbetad socialtjänstlag troligen att träda i kraft. En förändring som sannolikt kommer att innebära behov av anpassningar och omprioriteringar i nämndens verksamheter. I lagförslaget beskrivs möjligheten för kommunerna att erbjuda vissa insatser utan föregående utredning och bedömning. Den 22 december 2020 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag som kompletterar socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre och som bland annat innehåller bestämmelser om en nationell omsorgsplan. Utredaren ska även överväga att lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen. Om äldreomsorgslagen blir en rättighetslag och det framgår att äldreomsorgen ska bidra till goda levnadsvillkor kan lagen också bli kostnadsdrivande. Utredaren ska lämna sitt förslag i juni 2022. Utredning om fast omsorgskontakt i hemtjänsten har lämnats i november 2020 till regeringen. Förslaget innebär att de äldre som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt som ska se till behoven av kontinuitet, trygghet, individanpassad omsorg och samordning. Den fasta omsorgskontakten ska vara undersköterska. Den nya äldreomsorgslagen och förslaget om fast vårdkontakt kan leda till ökade behov av kompetensförsörjning inom äldreomsorgen.

Medellivslängden ökar och äldre lever ett friskare liv allt längre. Från 85 års ålder ökar behovet av omsorg och hälso- och sjukvård vilket ställer krav på samverkan mellan huvudmännen för en effektiv och kvalitativ omsorg. För att säkerställa samverkan bör Stockholms stad på sikt arbeta för en kommunalisering av hemsjukvården. Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård innebär att från och med 1 november 2021 kommer kommunens betalningsansvar inträda redan efter 1,3 kalenderdagar.

Inom äldreomsorgen ses direkta konsekvenser av pandemin. Restriktioner och beslut har inneburit isolering, risk för psykisk ohälsa och ökad oro hos alla äldre men främst hos äldre i särskilt boende och deras anhöriga. Periodvisa besöksstopp och inställda aktiviteter har haft direkta konsekvenser för den enskilde. De som varit smittade och sjuka har fortsatt behov av rehabiliteringsinsatser och aktiviteter i olika form. Undernäring är en konsekvens både av sjukdom och av social isolering.

Mål 2: Ingen hunger i Agenda 2030 handlar bland annat om att tillgodose äldre personers näringsbehov. Förvaltningen behöver lägga resurser på att öka nöjdheten med mat och

måltidsupplevelsen, följa upp och minska äldre personers nattfasta. Inom äldreomsorgsavdelningen finns två dietister som utbildar och handleder medarbetare och chefer inom mat och måltidsupplevelsen. För att motverka risk för undernäring bland äldre i ordinärt boende kan den enskilde komma att behöva ytterligare biståndsbedömd tid för sociala måltider. Samverkan med primärvårdens dietister behöver utvecklas.

Nationella brukarundersökning inom hemtjänst har under flera år visat på att upplevelsen av ensamhet är hög. Förebyggande insatser är viktiga för att bryta upplevelsen av ensamhet och förebygga psykisk ohälsa och missbruk.

Den ökande medellivslängden innebär också att fler äldre drabbas av nedsatt kognitiv förmåga bland annat på grund av demenssjukdom. Under 2020 anställdes en sakkunnig inom kognition för att möta behovet av utbildning och handledning av medarbetare och chefer. En utvärdering kommer att ske under kommande period.

Äldreombudsmannens rapport för 2019 belyser sårbara grupper av äldre som behöver uppmärksammas - äldre med psykisk ohälsa, HIV, PTSD, hemlöshet, fattigdom och missbruk. Behov av stöd och hjälp kommer att öka även för dessa grupper. Det finns en oro inom gruppen äldre med hiv beträffande risken att de inte blir respektfullt bemötta inom vården och äldreomsorgen vilket starkt påverkar upplevelsen av livskvalitet. Det är viktigt att öka kunskapen kring hiv hos alla personalkategorier och att fortsatt följa upp att personalen har tillräcklig kompetens och kunskap som hålls levande i det dagliga arbetet.

Enligt Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021 har missbruk tidigare haft en tendens att minska i takt med stigande ålder, men denna utveckling tycks ha förändrats på grund av nya levnadsvanor. Andelen äldre personer i Sverige som dricker mycket alkohol och riskerar att utveckla ett beroende ökar och allt fler äldre riskerar att bli alkoholberoende, i synnerhet kvinnor. Alkoholkonsumtionen bland kvinnor i Stockholms stad är betydligt högre än i övriga länet och riket i alla åldersgrupper.

I takt med att medellivslängden ökar förväntas även andelen sammanboende öka. Stöd till anhöriga är en viktig insats. I linje med Agenda 2030 mål 5: Jämställdhet ska en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet eftersträvas och kvinnor och män som vårdar eller stödjer närstående förväntas ha en god hälsa och uppleva trygghet. Det ställer krav på ett välfungerande anhörigstöd och anhörigstödet behöver utvecklas och förstärkas under planperioden. En av pandemins konsekvenser har blivit att äldre i högre utsträckning inte ansöker om eller tackar nej till insatser från äldreomsorgen. Det gäller alla typer av insatser som hemtjänst, särskilt boende och även anhörigavlastning som dagverksamhet och korttidsboende. Det kan leda till att anhöriga får ta ett större ansvar för omvårdnad om sina närstående och inte heller får den avlastning som de behöver.

En välfungerande samverkan och korrekt informationsöverföring säkrar insatserna till den enskilde. Det är också en förutsättning för det tvärprofessionella teamarbetet inom särskilt boende för äldre. Förvaltningen anser därför att ett gemensamt journalsystem för dokumentation enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen behöver införas snarast. Sådana system, som utan att bryta sekretessen, finns idag och används av andra utförare.

Kompetensutveckling

Med anledning av den kommande ökningen av antalet äldre krävs en god planering för

rekrytering och kompetensutveckling. För att fylla behoven inom samtliga personalkategorier fortsätter samarbetet med att ta emot studenter och elever för praktik. För att upprätthålla en verksamhet av god kvalitet behövs stabilitet och kontinuitet framför allt när det gäller legitimerad personal samt chefer. Lika viktigt är ett nära ledarskap vilket är svårt att uppfylla med äldreomsorgens stora personalgrupper. Den personal som anställs behöver rätt kompetens för att klara äldreomsorgens utmaningar. En kompetensförsörjningsplan har tagits fram som stöd.

Det är viktigt att äldreomsorgen effektiviseras och nytänkande i verksamheterna uppmuntras. En kartläggning av verksamheternas digitala mognad ska genomföras. Utifrån kartläggningen revideras IT-strategin för den kommunala äldreomsorgen. För att attrahera och behålla medarbetare måste verksamheterna ligga i framkant när det gäller att använda moderna arbetssätt och välfärdsteknik. Digital teknik kan användas som verktyg för att öka den sociala delaktigheten och den äldres självständighet.

Prioriteringar

- Förstärka uppsökande och social verksamhet för att öka möjlighet till samvaro, delaktighet och psykisk hälsa.
- Utveckla samverkan med Region Stockholm för att säkra den enskildes rätt till en samordnad individuell planering av vård och omsorg.
- Genomföra åtgärder i kompetensförsörjningsplanen.
- Utveckla arbetet med att motverka alkoholmissbruk.
- Öka nöjdhet med mat och måltider, förbättra nutritionen och minska nattfastan.
- IT-strategin för den kommunala äldreomsorgen ska revideras.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Den statliga utredningen Översyn av insatser enligt LSS, SOU 2018:88, föreslår bland annat tre nya LSS-insatser; personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd. Utredningen beräknar att kommunernas kostnader ökar med mellan 300 miljoner och 400 miljoner kronor om året med de föreslagna ändringarna. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022. När lagändringen träder i kraft kommer den att innebära stora förändringar för biståndshandläggningen. Att bevaka och anpassa bedömningar och beslut till nybildad rättspraxis kommer att ställa höga krav på juridisk kompetens inom biståndshandläggningen.

Under pandemin har flexibla arbetssätt utvecklats inom daglig verksamhet. Bland annat har verksamheten i vissa fall kunnat bedrivas digitalt på distans för brukare som ej kunnat ta sig till verksamheten. Denna utveckling har inneburit att den digitala kunskapen hos brukare och medarbetare har ökat vilket i sin tur har medfört möjligheten att skapa en innovativ sysselsättning för brukarna. En utmaning för förvaltningen är att möta det stora bortfall av äldre brukare som kommer att sluta under planperioden. En digital profilering kan öka möjligheten till att nå fler och yngre brukare.

Förvaltningens arbete inom verksamhetsområdet bidrar till flera av de globala målen i Agenda 2030, bland annat mål 3: god hälsa och välbefinnande, mål 10: minskad ojämlikhet och mål 5: jämställdhet.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning då det saknas en gemensam basutbildning för utförare inom funktionsnedsättningsområdet. Förvaltningen har påbörjat arbetet med det pedagogiska ramverket, ett strukturerat program för att utbilda personal inom funktionsnedsättningsområdet med målet att få en högre kvalitet i verksamheterna. Vidare finns ett stort behov av kunskapshöjande insatser kring användandet av digitala verktyg i arbetet.

Prioriteringar

- Utveckla användandet av digitala verktyg och välfärdsteknik inom den dagliga verksamheten
- Analysera och åtgärda verksamhetsområdets stora ekonomiska utmaningar

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Under planperioden kommer en ny och omarbetad socialtjänstlag troligen att träda i kraft. En förändring som sannolikt kommer att innebära behov av anpassningar och omprioriteringar i nämndens verksamheter. I lagförslaget beskrivs möjligheten för kommunerna att erbjuda vissa insatser utan föregående utredning och bedömning. Om detta får genomslag i staden är det tänkbart att efterfrågan på insatser kommer att vara hög i stadsdelsområdet. Detta skulle bli en utmaning för förvaltningen och en eventuell omställning av verksamheterna kan bli aktuellt då ett tänkbart scenario är att myndighetsutövningen minskar och behovet av behandling ökar. I dagsläget finns få behandlingsresurser inom förvaltningen. Förvaltningen följer utveckling noggrant.

Barn och unga

Som stöd i arbetet med att stärka barns rättigheter använder förvaltningen stadens program för barns rättigheter och inflytande. Arbetet sker i enlighet med barnkonventionen och går även i linje med flera av målen i Agenda 2030, till exempel mål 3: god hälsa och välbefinnande, mål 5: jämställdhet och mål 16: fredliga och inkluderande samhällen med särskilt fokus på att eliminera övergrepp, utnyttjande och alla former av våld mot barn.

Antalet anmälningar som kommer in till förvaltningens familjeenhet ökar. Främsta orsakerna till inkomna orosanmälningar rör barn som upplever relationskonflikter, missbruk och våld. För dessa barn och ungdomar behövs ett bearbetande stöd finnas tillgängligt för att motverka ohälsa senare i livet. Stöd till föräldrar genom bland annat föräldrastödsutbildningar är en central del i arbetet. Läs mer under mål 2. Nämndens verksamheter, Innovation, digitalisering och effektiva arbetssätt

Målgruppen ungdomar med skolsociala problem är en fortsatt utmaning. Samverkan med skolan är sker i dagsläget genom bland annat skolsocionom. Syftet är att öka barns möjligheter till att klara målen i skolan. Detta kräver en långsiktig planering för resurser och förvaltningen behöver bereda möjligheten för att kunna fortsätta med denna form av samverkan även under kommande år.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

En fortsatt jämställdhetsutmaning är arbetet mot våld i nära relationer. Antalet våldsutsatta som söker sig till socialtjänsten för stöd har under de senaste åren ökat. En fortsatt utmaning är att hitta vägar och möjligheter att nå ut till våldsutövare och ge dem stöd för att våldet ska

upphöra. Förvaltningens arbete mot våld i nära relationer utgår från Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025. Det nya programmet omfattar nya målgrupper vilket ställer krav på ökad kunskap i förvaltningen. Ett av delmålen i stadens program för jämställdhet är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, vilket även är i enlighet med mål 5: Jämställdhet i Agenda 2030.

Nyanlända, ensamkommande barn

Migrationsverket prognostiserar att antalet kommunmottagna nyanlända kommer att minska under de kommande åren. Även antalet ensamkommande barn och unga fortsätter att minska samtidigt som andelen ensamkommande kvotflyktingbarn förväntas öka. Behoven hos nyanlända skiljer sig åt. Särskilt bland kvotflyktingar finns ibland ett mer långvarigt behov av stöd för att få en fungerande vardag. Det handlar oftast om personer med låg eller ingen utbildningsbakgrund. Det är önskvärt att i staden se över hur denna grupps behov av stöd kan tillgodoses även efter det initiala mottagandet. En fortsatt utmaning är att stötta ungdomarna som fyller 18 år i sin etablering mot egen försörjning och eget boende. Ytterligare en utmaning är de anknytningsfamiljer som ansluter till ett tidigare ensamkommande barn och som saknar boende.

Stockholms stad har fattat ett inriktningsbeslut som innebär att kommunmottagna nyanlända, från och med januari 2021, erbjuds ett genomgångsboende i två år, med möjlighet till förlängning i vissa fall. Förvaltningen bedömer att det är viktigt att det klargörs vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en förlängning ska kunna beviljas. Under planperioden kommer cirka 300 nyanlända hushåll per år i staden att flytta vidare från stadens genomgångsbostäder. Ett scenario är att den strukturella hemlösheten kommer öka bland barnfamiljer då vissa hushåll kan ha betydande svårigheter att på egen hand ordna ett annat boende.

Missbruk

Pandemin kan komma att öka missbruket av alkohol, droger och spel då många arbetar hemifrån och i vissa fall sitter isolerade. Det vråkningsförebyggande arbetet kan också påverkas då fler människor kan antas bli uppsagda från sina bostäder på grund av ekonomiska problem till följd av arbetslöshet.

Socialtjänsten möter allt fler personer med komplexa vårdbehov, som har en kombination av missbruk och en psykisk funktionsnedsättning. Det är en grupp som riskerar att fara illa och som behöver ett sammanhållet stöd av flera vårdgivare och myndigheter. En god samverkan med Region Stockholm är fortsatt nödvändigt för att nå ett effektivt resursutnyttjande för båda huvudmännen. Arbetet med att öka antalet SIP (samordnad individuell plan) kommer att fortgå med särskilt fokus på personer med samsjuklighet.

Den psykiska ohälsan bland unga vuxna och vuxna ökar, vilket avser såväl den allmänna psykiaska ohälsan som missbruk av nya substanser. Medarbetare kommer därför att utbildas i att förebygga suicid, i enlighet med stadens handlingsplan för suicidförebyggande arbete. Under planperioden avser förvaltningen att höja kompetensen kring nya substanser som missbrukas.

Socialpsykiatri

Flera personer har tackat nej till socialpsykiatri insatser under pandemin. Ett motivationsarbete kommer att krävas för att förmå klienter att återgå till sysselsättning och att återuppta kontakten med boendestödet. Förvaltningen ser även ett behov av att anpassa och

utveckla stödinsatserna bland annat genom att testa olika digitala lösningar.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård innebär att från och med 1 november 2021 kommer kommunens betalningsansvar inträda redan efter 1,3 kalenderdagar. Detta kommer troligtvis att innebära ökade kostnader för kortsiktiga boendeplaceringar i avvaktan på mer långsiktiga boendelösningar. Nya arbets sätt kring utskrivningsprocessen behöver arbetas fram tillsammans med Regionen. Socialförvaltningens målgruppsinventering inom socialpsykiatri, som genomfördes 2020, visade att antalet SIP var för få. Förvaltningen kommer därför att arbeta med fokus på att öka antalet SIP och att kompetensutveckla medarbetare i frågan.

Hemlöshet

Personer med ett hållbart boende lyckas minska sitt missbruk i större utsträckning än andra. Förvaltningen kommer därför att utöka insatserna för personer som inte har ett hållbart boende. Förvaltningens behandlingsassistenter arbetar på uppdrag från socialsekreterarna för att ge utökade insatser till personer i osäkra boendeförhållanden. Genom att anställa fler behandlingsassistenter kan andelen försökslägenheter som övergår till eget kontrakt öka och antalet nätter på härbärgen och andra korttidsboenden minska. Under planperioden kommer fler personer att erbjudas insatsen Bostad först som ett första steg till ett hållbart boende.

Kompetensförsörjning

Att rekrytera erfarna socialsekreterare har länge varit en stor utmaning. Den höga personalrörligheten har stannat av under det senaste året. Förvaltningen har dock ett arbete att göra för att utveckla och behålla medarbetare i förvaltningen. En annan utmaning är att det är svårt för innerstadsstadsdelar att konkurrera om kompetent personal då löneskillnader mellan förvaltningar i ytterstad och kranskommuner och innerstad ökar. Stockholm stads handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare utgör grunden för verksamhetens arbete med att utveckla och förbättra arbetsvillkoren för de anställda. Arbetsmiljöarbetet och arbetet med att minska sjukfrånvaron kommer att fortsätta utvecklas med ett särskilt fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Prioriteringar

- Analysera och åtgärda de ekonomiska utmaningar som individ-och familjeomsorgen står för.
- Undersöka möjligheterna att göra skolsociala team till en permanent insats
- Motivera våldsutövare till att ta emot stöd för att minska våldet i nära relation
- Utökade insatser till personer i osäkra boendeförhållanden och i det vråkningsförebyggande arbetet
- Prioritera samverkan med Region Stockholm, i och med den nya utskrivningslagen samt ökade behov av SIP för personer med komplexa vårdbehov
- Utveckla öppenvård i egen regi för att minska de externa placeringarna

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Kungsholmens stadsdelsområde har parkanläggningar som utgör ett stort värde för alla invånare och besökare i ett växande Stockholm. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna så att de blir långsiktigt hållbara samtidigt som deras karaktärer och kulturhistoriska värden värnas.

Många förskolor och skolor använder parkerna. Vissa saknar eller har begränsad tillgång till egen gård vilket leder till ett ökat slitage på kringliggande parker. För att tillgodose barnens behov av fysisk aktivitet och värna tillgången till parkmark anser stadsdelsförvaltningen att det vid planering och tillståndsgivning för nya förskolor och skolor, både i stadsutvecklingsområden och i den befintliga stadsmiljön, bör ställas krav på tillräckligt stora gårdar. Den pågående Covid-19 pandemin har gjort att besökstrycket i parker och grönområden har ökat ytterligare, då fler väljer att träffas eller förlägga aktiviteter utomhus.

Allt fler cyklar i staden idag istället för att ta bil eller kollektivtrafik. Ur ett miljö- och hälsoperspektiv är det mycket positivt, men det är viktigt att utbyggnaden av cykelbanor inte sker på bekostnad av parkmark. Anläggning av cykelbanor i park innebär att grön yta hårdgörs med exempelvis asfalt, vilket förändrar tillgången på vatten och näring i marken och påverkar därmed ekosystemen. I den täta staden är det angeläget att den grönstruktur som skapas har en hög kvalitet då den ska klara ett högt besökstryck och fylla en viktig funktion som ekologiskt spridnings samband.

Vid planering av nya parker är det också viktigt att stadsdelsförvaltningen är med i så tidigt skede som möjligt för att säkerställa att de nya parkytorna är möjliga att sköta, både praktiskt och ekonomiskt. För att stadsdelsförvaltningen ska kunna sköta de nya parkerna är det en förutsättning att garantiskötsel är genomförd och att parkytorna är väl etablerade vid övertagande.

En möjlighet för att stärka grönskan i innerstaden är att utveckla de gröna gaturummen. Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen har ett gemensamt ansvar för dessa. Stadsdelsförvaltningen efterlyser ett investeringsprogram för gatugröna miljöer. Dessa miljöer är viktiga utifrån såväl ett trygghets-, vardagslivs-, klimat- och dagvattenperspektiv.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att skaffa sig fördjupad kunskap om miljömässigt och ekonomiskt hållbara material i parker och grönområden, i takt med att ny forskning presenteras inom området. Gammalt material ersätts successivt med nytt som följer stadens riktlinjer och miljökrav. Materialval är viktigt för att parkerna ska skötas och utvecklas för att bli tillgängliga, slitstarka och hållbara.

Ekosystemtjänster och biologisk mångfald i parkerna

Förvaltningen vill synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden inom stadsdelsområdet. Vegetationen i parkerna fångar upp och renar dagvatten, förbättrar stadsluften, stödjer pollinering med mer. För att möta kommande klimatförändringar är det viktigt att tillvarata och öka parkernas kapacitet att ta hand om skyfall och reglera temperaturen vid värmeböljor. För att stadens ekosystemtjänster ska fungera krävs en rik biologisk mångfald. Biologisk mångfald är en viktig förutsättning för robusta ekosystem och för ett ekologiskt hållbart samhälle.

Högre krav på lokalt omhändertagande av dagvatten vid ombyggnationer och exploatering innebär att parkmark kan behövas tas i anspråk för rening och fördröjning. Detta ställer krav på samarbeten, nya avtal och diskussion kring fördelning av medel mellan fackförvaltningarna, stadsdelsförvaltningarna och ledningsägare.

Samhällsplanering

Förvaltningen deltar i planeringen för nya och attraktiva bostäder och bra samhällsservice. Förvaltningen arbetar för att stadsdelsnämndens verksamhetsbehov kommer med tidigt i processen och att planeringen i sig är anpassad till nämndens förutsättningar såväl ekonomiskt

som ur ett verksamhetsperspektiv. De kommande åren är stadsutvecklingen i Stadshagen, Kristineberg, Essingeöarna och i kvarteret Tegelbruket på östra Kungsholmen i fokus.

Prioriteringar

- Samverka med andra förvaltningar i strategiska park- och stadsmiljöfrågor, exempelvis med trafikkontoret kring gatugröna ytor.
- Fortsätta identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och genomföra åtgärder för att motverka detta.
- Synliggöra och förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden
- Tillvarata och öka parkernas kapacitet att ta hand om skyfall och reglera temperaturen vid värmeböljor.
- Öka kunskapen om vilka typer av växtmaterial som är motståndskraftigt för ett torrare klimat, för att kunna anpassa växtligheten i parkerna.
- Värna, belysa och bevara parkernas kulturmiljövärden

2.7 Ekonomiskt bistånd

På Kungsholmen är antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd lågt i förhållande till befolkningen i stadsdelsområdet. Under 2020 skedde ett trendbrott med anledning av pandemin, som innebar en ökning av antalet personer som erhåller ekonomiskt bistånd. Ökningen kan kopplas till en stigande arbetslöshet till följd av uppsägningar och permitteringar. Enligt Arbetsförmedlingens prognoser kommer arbetslösheten att öka under 2021 för att sedan stabiliseras under 2022-2023. Ökningen förväntas främst ske inom gruppen unga vuxna och bland personer som varit arbetslösa under en längre tid. Detta beror på att de branscher som drabbas hårdast av krisen; turism, restaurang och detaljhandel, ofta är branscher där unga får sitt första arbete. För den som står långt ifrån arbetsmarknaden innebär undanträngningseffekter att det kan bli än svårare att få ett arbete vilket innebär en ökad risk att tiden med försörjningsstöd blir längre. Förvaltningens kommer att fokusera på att lindra de ekonomiska effekterna av pandemin genom att erbjuda tidigt stöd till de som söker stöd på grund av arbetslöshet.

Kompetensförsörjning

Möjligheterna att rekrytera socialsekreterare inom verksamhetsområdet bedöms ha förbättrats det senaste året. Förvaltningen kommer att, med utgångspunkt i stadens handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare, fortsätta arbetet med att utveckla och behålla medarbetare. Ett fokusområde är den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. I takt med en allt mer digitaliserad handläggning kommer andra kompetenser, som komplement till socialsekreterarnas, att behövas.

Prioriteringar

- Säkerställa att arbetslösa personer som uppbär försörjningsstöd till följd av Covid-19 får snabba och effektiva insatser och att bidragstiden blir kort.
- Arbeta för att personer som riskerar avhysning får samordnat stöd och att tiden i akut logi är kort.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsförmedlingens prognoser visar på en stigande arbetslöshet under 2021 med en försiktig

stabilisering under år 2022-2023. Prognosen medför ett stort behov av god samverkan med Jobbtorg och att de kan erbjuda effektiva och snabba insatser för barnfamiljer och arbetslösa utan arbetshinder. Här ställs andra krav på arbetsmarknadsinsatser, främst i form av Stockholmsjobb och Offentligt skyddad anställning (OSA). För att effektivt kunna matcha dessa insatser behöver arbetsförmågebedömningar kunna genomföras så att de stödinsatser som nämnden ansvarar för, kan sättas in utan längre dröjsmål. Förvaltningen ser att behovet av OSA platser kommer att öka under 2022-2024 till följd av att fler långvarigt arbetslösa får det än svårare att komma in på arbetsmarknaden.

Befolkningsprognoser anger att inflödet av nya Stockholmare stannar av och förväntas vara fortsatt lågt under perioden. En lägre efterfrågan på arbetsmarknaden befaras försvåra för nyanlända personer att etablera sig på arbetsmarknaden och tiden med försörjningsstöd riskerar att bli längre.

För att möta en växande målgrupp individer som söker försörjningsstöd på grund av arbetslöshet krävs ett utvecklat samarbete med Jobbtorg, arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen. För att minska risken för ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd behöver insatser kunna erbjudas tidigt. Den enskildes möjlighet till delaktighet och en ökad tillgänglighet bör därför prioriteras i utvecklingsarbetet.

Förvaltningen kommer fortsätta sitt arbete med att erbjuda ungdomar inom prioriterade grupper såsom ungdomar med funktionsnedsättning eller sociala skäl, feriejobb. Alla ungdomar som får ett erbjudande ska matchas till ett meningsfullt och utvecklande feriearbete. Ett arbete som innebär en första kontakt med arbetslivet och en meningsfull sysselsättning under skollov. Pandemin ger vissa svårigheter att erbjuda feriearbetsplatser inom förvaltningens egna verksamheter. En samverkan inom staden kring feriearbetsplatser är därför nödvändig.

Prioriteringar

- Utvecklat samarbete mellan försörjningsstödet, arbetsmarknadsförvaltningens Jobbtorg och Arbetsförmedlingen.
- Fortsatt satsning på feriearbete till prioriterade grupper som ungdomar med funktionsnedsättningar
- Ge stöd till dem som erbjudits ett Stockholmsjobb eller en OSA anställning att komma vidare till annan anställningsform.

2.9 Övrigt

Klimat och miljö

Förvaltningen arbetar vidare enligt Agenda 2030 samt stadens klimathandlingsplan och miljöprogram mot målen om en fossilfri och klimatpositiv stad 2040 och en fossilfri organisation 2030. Likaså prioriteras målen för ett klimatanpassat, resurssmart och giftfritt Stockholm med hög biologisk mångfald. Förvaltningens miljö- och klimathandlingsplan är styrande i arbetet. Klimat- och miljöarbetet bidrar till flera mål i Agenda 2030, främst mål 3: God hälsa och välbefinnande, mål 6: Rent vatten och sanitet för alla, mål 7: Hållbar energi för alla, mål 11: Hållbara städer och samhällen, mål 12: Hållbar konsumtion och produktion, mål 13: Bekämpa klimatförändringarna, samt mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald. Under planperiod riktas fokus mot:

Energieffektiviseringar

- Kartlägga förvaltningens lokaler ur ett energiperspektiv i syfte att minska energiförbrukningen, och planera för energieffektiviserande insatser.
- Fortsätta arbetet med att identifiera och på sikt byta ut onödigt energikrävande vitvaror i nämndens verksamheter, som under 2020 inte kunnat utföras på grund av pandemin.
- Inventera och planera för utbyte av armaturer och ljuskällor i nämndens verksamheter och lokaler i samverkan med fastighetsägarna: Inventera förekomst av T8 lysrör som ska fasas ut 2023 och se över möjligheten att byta armaturer till LED belysning. Se över möjligheten att montera närvarostyrning i delar av nämndens lokaler.
- Samverka med Fastighetskontoret och verka för att alla avtal som nytecknas eller omförhandlas med dem sker enligt mallen för Gröna hyresavtal.
- Säkra ner (minska kapacitet för) de el-abonnemang som är onödigt höga.

Klimatanpassning

- Inventera lokaler och verksamheter ur ett klimatanpassningsperspektiv i enlighet med stadens handlingsplan för klimatanpassning.
- Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser för ev. skyfall och värmeböljor för nämndens verksamheter.
- Beakta klimatanpassningsperspektivet i ombyggnad av verksamhetens lokaler.
- Genomföra klimatanpassningar i parkerna för att de ska kunna ta hand om ökad nederbörd samt öka motståndskraften för ett torrare klimat.
- Synliggöra och förstärka ekosystemtjänster, som innebär att vegetationen fångar upp och renar dagvatten, förbättrar stadsluften, stödjer pollinering med mera, samt biologisk mångfald i parker och grönområden.

Transporter

- Vidare utreda, inför investering, möjligheterna att utöka användningen av elcyklar samt också möjligheten att introducera elmoped. Även lådcyklar kan användas för transport av varor, större inköp samt distribution av matlådor.

Matsvinn och återvinning

- Mäta matsvinn hos de verksamheter som serverar mat med utgångspunkt i mätmetod och uppföljning från Skarpnäcks SDF.
- Verksamheterna ska ha möjlighet att återvinna sitt matavfall. De verksamheter som inte har rätt förutsättningar för att samla in matavfall i kärl ska tillsammans med fastighetsägarna undersöka möjligheten att installera matavfallskvarn.
- Komplettera källsorteringarna i nämndens lokaler ifall någon fraktion saknas: matavfall, plastförpackningar, pappersförpackningar, kartonger, tidningar och tidskrifter, el-avfall inklusive batterier. Säkra upp hanteringen av farligt avfall.

Kemikaliesmart förskola steg 3

- Arbetet med kemikaliesmart förskola fortsätter i enlighet med Vägledning för Kemikaliesmart förskola. Förskolornas vägg- och golvmaterial samt utomhuslekutrustning inventeras i dialog med fastighetsägarna utifrån vägledningen.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens budgettram för åren 2022 och 2023 är i enlighet med plan i kommunfullmäktiges budget 2021. Nämndens plan för budget 2024 redovisas här som för budget 2023.

Driftbudget	2021	2022	2023	2024
Mnkr				
Kostnader	1 291,50	1 305,10	1 317,70	1 317,70
Intäkter	-45,5	-45,5	-45,5	-45,5
Summa driftbudget	1 246,00	1 259,60	1 272,20	1 272,20

Investeringsplan	2021	2022	2023	2024
Mnkr				
Stadsmiljö, investeringar i park och grönområden	12,9	14,4	12,4	12,4
Inventarier och maskiner	2,0	2,0	2,0	2,0
Summa investeringsplan	14,9	16,4	14,4	14,4

Nämndens nettobudget för driftverksamheten uppgår till 1 246,0 mnkr för 2021. Enligt kommunfullmäktiges budget för 2022 ökar budgeten till 1 259,6 mnkr. Plan för 2024 redovisas här som för år 2023. Givet att pris- och löneökningar under de närmaste åren ökar med 2,0 procent per år kommer föreslagen plan att innebära krav på årliga kostnadseffektiviseringar mellan 20,0 och 30,0 mnkr under planperioden, en stor osäkerhetsfaktor är dock hur pandemin påverkar det ekonomiska läget under perioden.

Kapitalkostnaderna bedöms i kommunfullmäktiges plan minska under planperioden utifrån nuvarande investeringstakt för stadsmiljö, med undantag från år 2022. Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges plan för investeringsbudget till maskiner och inventarier är låg utifrån förväntat behov.

3.1 Drift

Förvaltningen har en bruttoomslutning på cirka 1,3 miljarder kronor. I förvaltningen arbetar ca 1102 tillsvidareanställda medarbetare, personalkostnaderna utgör 36 procent av nämndens bruttokostnader vilket motsvarar 750 mnkr. Kostnaderna för köp av verksamhet utgör 48 procent vilket motsvarar 1 000 mnkr och lokalkostnaderna utgör 8 procent vilket motsvarar 160 mnkr. Resterade 8 procent det vill säga 165 mnkr avser främst bidrag, livsmedel, förbrukningsmaterial och kostnader för IT.

Förskoleverksamhet

Antalet barn i förskoleåldern minskar fram till 2024 för att sedan öka, hittills har minskning varit betydligt större än vad Swecos prognos pekat på. Utvecklingen ser olika ut i delområdena på Kungsholmen. Det innebär att förvaltningen kommer att avveckla förskolor i områden där barnantalet går ner under planperioden samtidigt som det pågår projektering av nya förskolor i andra områden där det byggs nya bostäder.

Förvaltningen ser att den pågående pandemin skapat en trend som innebär att fler barnfamiljer än tidigare flyttar från Kungsholmen till boenden utanför innerstaden. Om den trenden fortsätter kommer behovet av förskoleplatser att minska ytterligare under planperioden.

Nytablering innebär att hyresnivåerna ökar samtidigt som hyresnivån innerstaden redan ligger förhållandevis högt. Kommunfullmäktiges budgetmedel för att kompensera förskolor med hög hyra fortsätter justeras ner. Från och med år 2022 kommer ingen kompensation utgå för hyresnivåer över 3000kr/kvm. Bidraget utgår för högst 10 kvm per inskrivet stockholmsbarn. Resursfördelningssystemet och politiska mål om färre barn i barngrupperna styr åt olika håll. Antalet förskolor med hyra över 2500 kr per kvadratmeter under 2021 uppgår till 9 stycken, vilket motsvarar 31 procent av det totala antalet förskolor.

Barn, kultur och fritid

Befolkningen avseende barn och unga upp till 19 år förväntas öka under planperioden, vilket kommer öka behovet av fritidsaktiviteter att tillgå inom stadsdelen. Under planperioden planerar förvaltningen för att öppna ytterligare en fritidsgård för att möta behov hos barn och unga med funktionsnedsättning. Detta kommer att innebära en viss ökad driftskostnad för lokal och bemanning.

Äldreomsorg

Antalet äldre förväntas öka med 820 personer fram till och med år 2024. Om andelen äldre som har behov av vård- och omsorgsboende är densamma över planperioden förväntas behovet av antalet platser på vård- och omsorgsboende öka. Även behov av insatser för att stödja anhöriga kan ge ökade kostnader framför allt för dagverksamhet, avlastning och växelvård. Vård- och omsorgsboenden och servicehus har och har haft många tomma platser under pandemin på grund av att färre personer ansöker om boende och fler personer väljer att avvakta inflyttning. Detta innebär att det finns en stor överkapacitet av antal platser i särskilt boende inom stadsdelen.

Eventuella kostnadsökningar kan även förväntas som en följd av lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård vilket behöver bevakas.

Mötesplatser för äldre kan skapa social gemenskap och bidra till goda matvanor, fysisk träning och friskvård. Förvaltningen ser behov av ytterligare mötesplatser vilket innebär ökade driftkostnader.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under flera år har verksamhetsområdet redovisat underskott mot tilldelad budget. En bidragande orsak är dyra placeringar utanför LOV på grund av att det råder brist på lämpliga boenden som motsvarar brukarnas behov inom LOV. De höga kostnaderna för persontransporter innebär en utmaning för att nå en budget i balans. Kostnaderna för persontransporter belastar idag det fasta anslaget trots att de i stor utsträckning är kopplade till att brukarna har insatser som daglig verksamhet inom LSS som tillhör det rörliga anslaget. Det vore därför en lösning om att medel avseende persontransporter fördelades via det rörliga anslaget.

Förvaltningen planerar för nya service- och gruppboendestäder under planperioden. Det är samtidigt ett ekonomiskt risktagande att starta nya sådana bostäder. De planerade byggprojekten kommer att medföra ökade kostnader för förvaltningen bland annat för att ärendansvaret för inflyttade personer övergår till nämnden efter tre månader. Omkostnaderna för projekten är stora och förvaltningen kompenseras inte för de faktiska hyreskostnaderna.

Förvaltningen föreslår att staden ser över ersättningssystemet för hyror för att öka incitamentet att bygga nya service- och gruppbestäder.

Individ och familjeomsorgen inkl. socialpsykiatri

Individ- och familjeomsorgen står inför stora ekonomiska utmaningar de närmaste åren. En ökad inströmning av orosanmälningar innebär en ökad belastning avseende myndighetsutövning. Samtidigt finns en stor efterfrågan och behov av att kunna erbjuda förebyggande och tidiga insatser för att förebygga att barn och unga hamnar i riskzon och utvecklar en ogynnsam livsstil. Den viktigaste preventiva insatsen som kan ges är att öka barns möjligheter att klara målen i skolan. För att öka barns möjligheter att klara målen i skolan har förvaltningen, med tidigare stöd av externa medel, rekryterat en skolsociolog. Från och med budgetår 2021 erhålls inte dessa medel varvid detta kommer att påverka förvaltningens driftbudget.

Ökade krav på rättssäker handläggning och dokumentation och minskade resurser i kombination med föräldrade digitala verktyg gör det svårt att vidmakthålla en god kvalitet på verksamheten. Förvaltningen önskar stöd från staden i att ta fram effektiva digitala verktyg som underlättar myndighetsutövningen.

Stadsmiljö

Genom den stadsgemensamma satsningen på reinvesteringar förlängs parkanläggningarnas livslängd. Förvaltningens analys är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska framtida behov av reinvesteringar.

Den verkliga kostnaden för de driftinsatser som krävs för att parkerna ska uppnå god kvalitet utifrån uppställda mål behöver tas fram. Differensen mellan driftbudget och resultatet av driftkostnadsanalys är ett mått på det framtida reinvesteringsbehovet.

När staden växer och nya parker byggs, ökar också behovet av skötselinsatser, men med det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötsel när nya parker tillkommer i praktiken. Förvaltningen anser också att fördelningsnyckeln bör generera medel för skötsel av naturmark, för den skötsel som ställs som krav i den nya handlingsplanen för biologisk mångfald samt för skötsel av bostadsnära naturen. Den bostadsnära naturen är särskilt viktig ur ett barnperspektiv och den kräver mer intensiv skötsel än vad fördelningsnyckeln medger idag. En annan utmaning gällande underhållet av parkerna är att budget för stadsmiljö tilldelas genom en fördelningsmodell som inte tar hänsyn till de personer som besöker stadsdelsområdet under dagtid, om de inte bor eller har sin sysselsättning i området. Parkerna har ett stort antal dagbesökare som inte inkluderas i denna modell, till exempel skolelever, förskolebarn, turister och spontanbesökare. Parkernas driftbudget behöver motsvara behovet av underhåll, som är en följd av det ökande besöksstrycket. Förvaltningen önskar också att dessa aspekter tas med när kommunstyrelsen nu ser över fördelningsnyckeln. Alternativt att dessa aspekter analyseras i samband med tilldelning av medel till stadsmiljö.

När det gäller större investeringar och reinvesteringar finns en utmaning i att kunna hantera projekten inom planerad tidplan, detta eftersom oförutsedda hinder ofta inträffar i samband med anläggningsfasen. Exempelvis kan okända ledningar, arkeologiska fynd och markföroreningar påträffas vilket kraftigt påverkar projektets genomförande och tidplan. För att kunna färdigställa projekten är det därför nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt och år. Ovanstående utmaningar gäller även för projekt inom ramen för trygghetsskapande åtgärder och klimatinvesteringar.

Utmaningar kopplat till klimatförändringar kommer på sikt innebära ökade kostnader. Planering och åtgärder för att kunna möta både långa torrperioder och skyfall är kostnadsdrivande. Investeringar i stadens gröna infrastruktur finansieras på olika sätt i form av fasta anslag och medel som är möjligt att söka. Att söka och följa upp dessa olika medel kräver mycket administration och försvårar arbetet med att driva olika projekt, förvaltningen önskar därför att möjligheten att öka de fasta anslagen ses över. Förvaltningen vill betona att det är viktigt att ha en helhetssyn kring medel som till exempel klimatinvesteringar och grönare Stockholms medel så de fördelas strategiskt.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Behovet av ekonomiskt bistånd beräknas öka under den kommande treårsperioden. En stor osäkerhetsfaktor är de ekonomiska konsekvenserna med anledning av pandemin. Arbetslösheten beräknas öka då flera branscher varslar personal och behovet av ekonomiskt bistånd väntas därmed också öka.

3.2 Investeringar

Mnkr	2021	2022	2023	2024
Parkinvesteringar	1,0	3,6	7,5	6,0
Reinvesteringar	0,0	4,0	0,0	0,0
Investeringar med nycklade medel	6,4	6,4	6,4	6,4
Klimatinvesteringar	0,2	0,0	0,0	0,0
Trygghetsinvesteringar	0,7	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	2,0	2,0	2,0	2,0
Summa investeringsplan	10,3	16,0	15,9	14,4

Stadsmiljöinvesteringar

Nämnden ansöker årligen om investeringsmedel avseende större parkupprustningsprojekt hos kommunfullmäktige vilka förmedlas av trafikkontoret. Stadsdelsnämnden har under våren 2021 ansökt om medel för perioden 2022-2024 för ett antal större investeringsprojekt, bland annat upprustning av Polishusparken, Fredhällsparken och Karlbergskanalens strandpromenad (promenadens budget är i dagsläget oklart då utredningsarbetet inte är avslutat). Under hösten 2021 beslutar kommunfullmäktige om tilldelningen av medel för stora parkinvesteringar för perioden 2022-2024. Nämnden erhåller även budgetmedel för reinvesteringar i stadsmiljön som används för att bevara funktionen i den befintliga infrastrukturen samt att främja en långsiktigt hållbar parkmiljö och minska risken för kapitalförstöring.

I arbetet med investeringar finns alltid en risk för förseningar på grund av oförutsedda händelser. För att kunna färdigställa projekten är det därför nödvändigt att kunna om disponera medel mellan olika projekt och år. Utöver detta behöver också medel för mindre investeringar (nycklade medel) vara möjliga att använda för att säkerställa att större investeringsprojekt och reinvesteringar (centrala medel) kan slutföras om hinder och förseningar uppstår. Ovanstående utmaningar gäller även för projekt inom ramen för trygghetsskapande åtgärder och klimatinvesteringar.

Klimatinvesteringar

Nämnden har beviljats 0,2 mnkr för klimatinvesteringar under 2021. Under planperioden planerar nämnden att ansöka om ytterligare medel för klimatinvesteringar vilket beslutas i samband med verksamhetsplanen, se bilaga. Möjligheten för nämnden att erhålla extra budgetmedel för dessa åtgärder är avgörande för att de ska kunna genomföras då de inte ryms inom ordinarie investeringsram.

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

4 Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen är ett styrdokument för respektive nämnds lång- och kortsiktiga arbete med lokalplanering och sammanställer nämndens totala behov av lokaler. Denna plan kommer tillsammans med andra nämnders lokalförsörjningsplaner att utgöra underlag för en stadsövergripande lokalresursplan som föreläggs kommunstyrelsen. Planen utgör ett av verktygen för att planera för stadens långsiktiga behov av verksamhetslokaler och utgör en viktig del i arbetet att uppnå ett effektivt resursutnyttjande utifrån en ökad samverkan med andra aktörer och förvaltningar.

Inom staden tas även andra planeringsdokument fram rörande försörjning av lokaler och bostäder som äldreboendeplanen och boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL. Dessa planer har en särskild beslutsordning och redovisas inte i lokalförsörjningsplanen. Även försöks- och träningslägenheter, HVB-hem med mera är undantagna. Lokalförsörjningsplanen detta år hanterar således inga bostäder utan endast lokaler.

4.1 Inledning

Översyn av förvaltningens lokalbestånd med hänsyn till verksamheternas behov samt för ökad lokalsamordning sker kontinuerligt.

Förvaltningens inhyrning av lokaler och bostäder inom stadsdelsområdet utgörs till största del av hyresavtal med privata aktörer, till exempel många bostadsrättsföreningar.

Inom stadsdelsområdet planeras för byggnationen av nya bostäder i Stadshagen, Kristineberg och på Lilla Essingen och i området vid f.d. Sankt Eriks ögonsjukhus, kvarteret Tegelbruket 4. För att säkra tillgången och möta behoven av nya förskolor samarbetar förvaltningen med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret redan när markanvisning sker och när exploateringsavtal skrivs med olika byggherrar. Utvecklingen i dessa områden följs noggrant och i nära samarbete med andra förvaltningar. Samtidigt behöver förskolelokaler avvecklas inom vissa delar av stadsdelen på grund av ett minskat barnantal.

4.2 Pedagogisk verksamhet

4.2.1 Nuläge 31 januari 2021

Förvaltningen har i dag 29 kommunala förskolor inom stadsdelsområdet. Det är tre färre än

2020, då tre förskolelokaler avvecklades. Under 2021 kommer förvaltningen att inleda en avveckling av förskolan Lindhagen på Drottningholmsvägen 64A. Förskolan har cirka 71 platser och ligger i ett område där det finns många lediga förskoleplatser. Förskolans hyreskontrakt går ut den 28 februari 2022 och förvaltningen kommer därför att flytta verksamheten till en annan förskola vid årsskiftet 2021/2022.

Förskolan Serafen på Serafimergränd 7 finns idag i två fastigheter. En del där SISAB är hyresvärd och den del där Fastighetskontoret är hyresvärd. I den del som hyrs in från Fastighetskontoret finns idag ingen förskoleverksamhet utan bara administration och tillagningskök. Förvaltningen kommer att överväga om att säga upp detta hyreskontrakt. Hyreskontraktet för denna lokal går ut 31 december 2022.

4.2.2 Planering av lokaler för år 2022-2031 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Behovet av ytterligare lokaler för förskoleverksamheten är beroende av bostadsbyggandet. I exploateringsområdena bedöms behovet av förskolelokaler utifrån antalet tillkommande lägenheter. Förvaltningen för en kontinuerlig dialog med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret om behovet av förskolelokaler i samband med exploateringar.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

I början av 2022 kommer en ny förskola med plats för 108 barn stå klar på Stora Essingen. Den nya förskolan kommer att ersätta förskolorna Vängåvan och Galaxen på Stora Essingen. Förskolorna Vängåvan och Galaxen har idag cirka 68 barn och kommer att flytta in sina verksamheter i den nya förskolan. Det finns ett stort behov av förskoleplatser på Stora Essingen och förvaltningen bedömer därför att platserna på den nya förskolan kommer att tas i anspråk.

Till sommaren 2023 kommer förskolan Vågen på Nordenflychtsvägen 30 att avvecklas eftersom det tillfälliga bygglovet för paviljongen då går ut. Förvaltningen har projekterat för en ny förskola i det nya bostadskvarteret som byggs vid Mariedalsgatan/S:t Göransgatan. Den nya förskolan kommer att vara klar under våren 2023, vilket innebär att verksamheten från förskolan Vågen då flyttar in där.

På grund av det minskade barnantalet fram till år 2024 planerar förvaltningen att avveckla fler förskolor under planperioden.

I takt med att nya förskolor byggs i stadsutvecklingsområdena Stadshagen, Kristineberg och även Tegelbruket 4 (f.d. Sankt Eriks ögonsjukhus) ses det totala lokalbeståndet över för att möta förändringar i behovet av förskoleplatser. Förvaltningen kommer att avveckla mindre förskolor i delområden där barnantalet minskar till förmån för de större mer kostnadseffektiva förskolor som byggs.

4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2032-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Behovet av förskoleplatser kommer att minska den andra planperioden. Utifrån stadens befolkningsprognos bedömer förvaltningen att behovet av förskoleplatser minskar med 288 barn från år 2032 till år 2040. Det innebär att antalet förskolebarn i kommunal förskola minskar från 1734 barn år 2032 till 1446 barn år 2040.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

Stadsdelsförvaltningen kommer uppskattningsvis att behöva avveckla 2-3 kommunala förskolor under den andra planperioden vilket motsvarar cirka 150 platser

4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2021

I dagsläget finns det 36 fristående förskolor inom stadsdelen med en kapacitet för 1873 förskolebarn. I slutet av januari 2021 var det cirka 1770 barn placerade på de fristående förskolorna vilket innebär en överkapacitet på cirka 100 platser.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

I dagsläget finns det inga fristående förskolor som ansökt om att etablera sig i stadsdelen enligt uppgifter från utbildningsförvaltningen. Utbildningsförvaltningen känner inte heller till att det finns fristående förskolor som planerar att avveckla sina förskolor i stadsdelen.

4.3 Annan kommunal verksamhet

4.3.1 Nuläge 31 januari 2021

Förvaltningskontoret hyr i dagsläget administrativa lokaler på Västerbroplan 3, Lindhagensgatan 76 samt Kaplansbacken 10. Total inhyrd yta är 2 783 kvm. Planen är att samlokalisera verksamheterna och hyra lokaler i Tekniska nämndhuset på Flemminggatan 4 från slutet av år 2023.

4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Förvaltningen ser behov av ytterligare en lokal som en mötesplats för äldre.

Planerade lokalförändringar för år 2022-2031 (första planeringsperioden)

Fastighetskontoret genomför en omfattande ombyggnation av Tekniska nämndhuset på Flemminggatan 4. Planen är att förvaltningen kommer att samlokalisera socialtjänsten och förvaltningsadministrationen och hyra lokaler i Tekniska nämndhuset. En behovsanalys är inlämnad till fastighetskontoret. Dessa lokaler beräknas vara inflyttningsklara i slutet av år 2023.

Planerade lokalförändringar för åren 2032-2040 (andra planeringsperioden)

Förvaltningen följer utvecklingen nogsamt och anpassar kapaciteten utifrån behoven.

4.4 Övrigt

4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Hyreskostnaderna bedöms generellt öka med 2 procent per år under planperioderna.

När de nya förskolorna som byggs på Stora Essingen och i Primusområdet på Lilla Essingen är färdiga att tas i bruk tillkommer kostnader med 2,9 mnkr respektive 3,6 mnkr per år för dessa. För de nya förskolorna som planeras i stadsutvecklingsområdena och som ännu inte är hyressatta bedöms kostnaden bli 30 000 kronor per barn och år.

Hyreskostnaderna för de lokaler som avvecklas upphör i samband med att avtalstiden upphör.

4.4.2 Samverkan

Förvaltningen hyr ut lokaler på en förskola till personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret. Förvaltningen har också en dialog med utbildningsförvaltningen om samverkan kring förskole- och skollokaler i Konradsbergområdet. Under tiden då förskoleverksamheten avvecklar lokaler under planperioden ges också möjlighet för socialtjänsten och äldreomsorgen att nyttja dessa lokaler under uppsägningstiden.

4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Inom stadsdelsområdet finns ett antal lokaler vars avtal kan sägas upp inom en treårsperiod. Förvaltningen har kännedom om vilka objekt det rör och följer fortlöpande upp behov av dessa lokaler. Förvaltningen arbetar strategiskt och systematiskt med att säkerställa förvaltningens lokalinnehav i förhållande till verksamhetens behov.

4.4.4 Särskild redovisning av vissa lokalprojekt

Inget att rapportera.

5 Övriga redovisningar